

SLOVAN.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 17. julija.

1884.

Vsebina: Aleksander Sergějevič Púškin. — Črtice o šolstvu v Istri. — Branko Radičević. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled.

Aleksander Sergějevič Púškin.

Spisal dr. Fran Celestin.

U v o d.

Ako hočemo dobro razumeti in soditi katerega si bode pisatelja, poznati moramo čas, kedar je živel tako, da je takemu životopisu in taki oceni podstava tudi politično in društveno stanje dobe, v kateri je pisatelj živel: životopis postaje tako del kulturne zgodovine. Zato se moramo kratko ozreti na stanje ruskega društva v prvi polovici našega stoletja, ko je Púškin živel in delal. —

Rusko omikano društvo je dobilo — posebno pa v drugi polovici 18. stoletja — po svoji literaturi mnogo novih evropskih idej in njihov upliv se vidi vedno bolj tudi v življenju. V prvih desetletjih 19. stoletja pa posebno upliva byronizem t. j. nezadovoljnost svobodnega človeka s svetom. Ali rusko društvo tega romantičnega skepticizma ni prejelo čisto pasivno, ker je bilo doraslo že do neke samostalnosti in ker mu prirodni rejalni značaj take pasivnosti ni mogel trpeti. Zato vidimo tu neko zmes raznih idej in teženj — kakor je to v vsaki prehodni dobi.

Sploh pa ne moremo tajiti, da je tudi politično stanje jako uplivalo na tedanji razvoj literature. Od Petra Velikega pa do Aleksandra I. je imelo društvo malo samostalnosti, a rob kmet — nobene. Nemški upliv se je moral sicer že za Elizavéte Petróvne umakniti francoskemu, ali popolnoma prebuditi ali na lastne noga postaviti pa celo sjajno in slavno carstvanje Katerine II. ni moglo ruskega društva — nekaj tudi zato, ker carica niti ni posebno hrepenela po taki samostalnosti ter se le prerada zadovoljevala z zunanjim sjajem in političnim uplivom.

Še le za Aleksandra I. se giblje rusko društvo bolj živo. Posebno vzbuja vojska proti neprijatelju ves narod za največje žrtve, samo da se iztisne neprijatelj iz „svete Rusije“. Ali navdušenje hitro pojmlje, ko ne vidi več nevarnosti, javlja se stara zaspanost. Samo neznatna manjšina — posebno častniki, ki so bili na vojski spoznali Evropo, njeno življenje in ideje — trudili so se, da ta sveta iskra ne ugasne. V drugi polovici vladanja Aleksandra I. osnavljajo takšni častniki več tajnih društev, da širijo napredne ideje ter jim tudi pridobe veljavo v državnem življenju.

Carju je bilo vse znano, pa ni društev preganjal — dokler ni jel slutiti nevarnosti za se. — Navduševal se je celo za — angleško ustavo ter si ustrojil osem ministerstev in državno „sovět“, kateri je pa skoro Speránski preuredil tako, da je bil iz prvih, najodličnejših mož v državi ter je pretresal vse važnejše naredbe, prej ko jih je car potrjeval. Izvršil je v istem duhu še nekaj reform in snoval druge, težeče za omejenjem samodržavne moči, katerih ni uvel, ker je pal ta liberalni teoretik in veliki navdušenjak za šablono rimskega prava, pred katero se je imelo umakniti vse samostalno, narodnopravno življenje.

Z velikim uspehom pa je delalo ministerstvo „narodne prosvete“: preustrojilo je „glavne učilnice“ (osnovane l. 1782.) v gimnazije, povečalo število „malih okrajnih šol“ ter na novo ustrojilo župne šole, v Moskvi in Petrogradu so bili odkriti učiteljski seminarji (preparandije) in nova vseučilišča v Kazáni, Hárkovem in Petrogradu.

Odprava robstva kmetov je bila jedna najmilejših misli Aleksandra I., četudi je naredil za njo kaj malo in po „osvoboditeljnih“ vojskah pa skoro ničesar, ko se je bil njegov politični idealizem hudo ohladil — veliko tudi pod uplivom verskega mysticizma, katerega se je bil navzel car, in posebno vsled reakcije, ki se je vrgla posebno na vseučilišča.

Znana vojaška ustaja od 14. decembra 1825. koj po carjevi smrti je le še ojačala bolj konservativne težnje novega carja Nikolája I., težnje, katere je podpiralo tudi občno tedanje evropsko stanje in položaj samega ruskega naroda. Pod uplivom teh faktorjev si je ustrojil Nikoláj I. ves, strogo označeni zistem, po katerem se je imela razvijati Rusija. Glavne njegove črte so te le.

Že prej so cenili absolutno monarhijo in pravoslavje za „glavne podpore“ ruskega carstva. Okoli 1830. leta so poprijeli še „oficijalno narodnost“, po kateri da je Rusija država sama za se, Rusi pa narod, ki nima ničesar občnega z drugimi evropskimi narodi. Torej se mora Rusija v svojih glavnih osnovah državnega in narodnega življenja razlikovati od Evrope. Liberalne ideje ne dajo Evropi miru ter jo slabé: zato jih Rusija ne sme sprejemati.

Ravno tako je Rusija v verskem pogledu dobro postavljena: prejela je krščanstvo iz najstarejšega studenca ter si ga ohranila, ko se je rimsko razpalo na mnogo sekt, katerih je sicer tudi v Rusiji nekaj — ali „se ne smejo trpeti“.

Naposled ima ruski narod patrijarhalne kreposti, malo znane zapadu na pr. udanost veri, vladi in absolutno pokornost. Celo robstvo kmetov je lahko dobro, ker dober gospodar bolje skrbi za svoje kmete, nego oni sami.

(Dalje pride.)

Črtice o šolstvu v Istri.

Spisal M.

III. Narodno šolstvo v voloskem političnem okraju.

1.) Materijska občina ima na 5200 ljudi, ki so po narodnosti vsi Slovani; od teh je dobra petina Hrvatov, imenovanih Čičev, drugi so Slovenci. V vsi občini so tri stalne šole, a dve šoli za silo, v katerih poučuje duhovščina, kolikor jej je pri obilnem stanovskem poslu mogoče. Stalne šole so v Materiji, Brezovici in na Tatrah — vse tri s slovenskim učnim jezikom, le v Materiji se poučuje nekoliko nemščina (!); šole za silo so v Slivjem, s slovenskim in v Vodicali s hrvaškim jezikom. Vse šole so jednorazrednice s poludnevnikom. S stalno šolo je preskrbljena komaj tretjina prebivalcev; malo da ne dve tretjini ne dobivati nikakšnega, ali le malostnega pouka. Občina bi morala ustanoviti še vsaj dvakrat toliko šol, da se bode tudi drugi dve tretjini dece pouka udeleževali. Kedaj se bode to zgodilo, je težko uganiti — obetati si ne moremo nič posebno dobrega.

2.) Podgrajska občina z nad 6.800 prebivalci tudi same slovanske krvi ni v šolstvu nič boljša, kakor prva. Ima stalne šole samo v Hrušici, Podgradom in v Munah; za silo pa v Pregarji; vse so jednorazredne s poludnevnikom; vse s slovenskim, le Mune s hrvaškim učnim jezikom; nemščina se uči Podgradom. Ker so se občinske zadeve pričele zboljševati, smemo upati, da se bode tudi v šolstvu storilo, da se vse prebivalstvo preskrbi s potrebnim poukom.

3.) Jelšanska občina je v šolstvu še na slabšem, nego obe prejšnji. Ona ima za blizo 4000 Slovanov le jedino dvorazrednico v Jelšanah s slovenskim učnim jezikom. Kedaj se bode za povsema zapuščeno ljudstvo kaj boljše skrbelo tudi v šolstvu, povedala bo bodočnost.

Znamenito v vseh teh treh občinah je to, da imajo vse tri mnogo hrvaških prebivalcev — naših Čičev, za katere pa se naši vodje premalo brigajo, tako da so tudi v šolstvu še bolj zanemarjeni, nego Slovenci. Kakor se govori, je ta del hrvaškega naroda jako darovit; škoda je tedaj, da leži mnogo talentov povsema zakopanih. V pustih, nerodovitnih krajih, v katerih živé, ne

pridelajo toliko, da bi se mogli najrevnejše preživeti; sila in prebrisana njih glava žene jih po širnem svetu, kjer kupčujejo z ogljem in kisom. Skrbeti bi se moralo, da se z omiko poboljša njih težavno životarjenje.

4.) Kastavska občina šteje nad 14.500 učetih Hrvatov in je s šolami dobro preskrbljena. V Kastvu je moška štirirazrednica ter ženska dvorazrednica; dvorazrednici sti še v Kukavci in Sv. Mateji; jednorazrednice pa v Zvoneci, Klani in Bergudu. Občina kastavska, slovanski steber v Istri, je tedaj tudi s šolami vsestranski preskrbljena. V vseh šolah je učni jezik hrvaški in tuji jeziki se v nobeni šoli ne uče razen nemščine na čveterorazrednici. Tako je prav!

5.) Lovranska občina z blizo 6000 hrvaškimi prebivalci ima dvorazrednico v Lovranu, jednorazrednice pa v Moščenicah in Beršeci; v vseh je hrvaški učni jezik, a v vseh se poučuje tudi laščina. Lahi in lahoni pa bi radi lovransko šolo predelali, a ne bode se dalo!

7.) Veprinaška občina ima za blizo 2000 Hrvatov jednorazrednico v Veprinci in šolo za silo v Poljanah, — obe s hrvaškim učnim jezikom.

8.) Voloska občina z 1300 z večine Hrvatov ima laško jednorazrednico v Vološki; hrvaščina je le kot predmet. Nekateri uradniki pa bi radi uveli v šolo še nemščino, — da bi bila cela Babilonija skupaj! V Opatiji — istrski Nizzi — je provizorna šola s hrvaškim učnim jezikom, a poučuje se laščina kot predmet.

Tako je narodno šolstvo v onem delu Istre, katerega še najbolj požrešni lahoni ne prištevajo svojemu nenasitnemu „čevlju“. Liburnija je naše dežele jedini okraj, ki je povsema slovanski ter se tudi kot tak trudi za enakopravnost našega naroda. Občine tega okraja so v naših domačih rokah in vendar je naravno šolstvo v nekaterih še na niski stopinji. V primeri z drugimi okraji tožne Istre pa smo mnogo na boljšem (izimši dolinsko občino v koprskem okraju) in upati je, da se bode še marsikaj poboljšalo.

Branko Radičević.*)

Dne 22. julija preteklega leta se je zgodil v avstrijskem cesarstvu dogodek, kateri je bil znan malokomu na

Angleškem in kateri je vendar pretresal srca vsem narodom jugovzhodne Evrope, narodom, katere poznamo po

*) Pod naslovom „A Serbian Poet“ je priobčil g. Alfred Hardy članek o srbskem pesniku v zvezku: Macmillan's Magazine, February 1884. V tem članku, od katerega podajemo samo posnetek, ne opisuje g. Hardy samo življenja slavnega srbskega pesnika, ampak podaje Angležem malo, toda jasno podobo političnih razmer hrvaškosrbskega naroda, katere so nastale preteklega leta ter zanimale vso Evropo.

občnem imenu Jugoslovani. Ta dan je bil namreč pepel Branka Radičevića, srbskega pesnika slovesno prenesen z Dunaja in po tridesetih letih po njegovi smrti z nova izročen zemlji v njegovi domovini v Karlovcih, kjer so se sešli domoljubi in izkazali njegovemu spominu globoko spoštovanje in zahvalnost za velika in slavna dela njegova.

Razen kratke opomnje, priobčene v nekem slovenskem tedniku (angleškem), zdi se mi, da ni vest o ti srbski narodni slavnosti v spomin Radičevića prodrla v nobene angleške novine. Ali zdaj, ko so avgusta meseca nastali neredi na Hrvaškem, kateri so se ponavljali v presledkih, opozorili ves svet na velikega pomena gibanje, katero še morda postane evropske važnosti, v jedini ako ne v več pokrajinah hrvaškosrbskih, zdi se mi, da je ravno ugodna prilika, da si ogledamo življenje velikega srbskega pesnika, čegar ime se sveti v Jugoslovanih, kakor tudi narod, s čegar napredkom je njegovo delovanje nezadržano.

Popisi gibanja na Hrvaškem v raznih novinah so takšni, da predočujejo angleškemu narodu nejasno podobo o tem, kar se je tam res godilo. Telegrami in druga poročila z Dunaja in iz Pešte in od posebnih poročevalcev angleških novin so nam opisavali to deželo, kakor da bi že večji del Ogrskega bil poplavljen od krdel nemirnih kmetov in drugih upornikov, katerim je jedini namen in težnja, poteptati in izpsovati kraljevsko ogrsko dostojanstvo, napadati brez razločka jude in posestnike, skitati se in potepati v deželi in peti pesmi od leta 1848. in razglaševati komunistične nazore ali pa uresničevati socijalistična načela. Znamenit francoski pisatelj, gospod Viktor Tissot je po pravici dal svoji knjigi o potovanji po Ogrskem pravi naslov: „Nepoznano Ogrsko“, kajti Ogrsko in njega sosedne slovanske dežele so nam tako malo znane, da istim veljajo besede, ki jih je izrekel zgodovinar Gibbon o Albaniji, namreč, da je Albanija pred obličjem Italije in vendar tako malo znana, kakor notranjščina Amerike, dasi so se od tistega časa zgodile v vzhodni Evropi velike politične premembe. Toda ne samo dežele na severni obali Adrije, ampak tudi one na severu ob Dunavu niso nam znane. Zategadelj je potreba pojasniti, da so nemiri v kraljevini ogrski in od nje odvisnih pokrajinah nastali iz dveh uzrokov, kateri so različni, dasi jih vendar nekateri avstrijski politiki, kakor tudi nekateri poročevalci angleških novin, ne bi radi razločevali.

To dvojno gibanje je najprej protizidovsko gibanje Madžarjev, torej neslovanskega naroda v kraljevini ogrski, in drugič politično in narodno gibanje srbskohrvaškega naroda na Hrvaškem proti Madžarjem, kateri so gospodujoče pleme v vzhodni ali ogrski polovici avstrijske države, kjer je razen čisto madžarskih pokrajin tudi čisto slovanskih. Prvo gibanje je socijalnega, a ne političnega značaja, ki izvira iz sovraštva Madžarjev proti judom. Hrvaški upor, ki je nastal preteklega avgusta, ni bil namenjen, kakor prvo gibanje, nekaterim raztresenim udom jednega plemena, kakor so judje, katere vse sovraži zaradi njihovega nasilnega sleparstva. To je bila politična ustaja jednega dela podvrženega slovanskega naroda proti tujim ogrskim gospodom,

kateri jim nalagajo prevelike davke in kateri bi si jih radi pomadžarili, ko njih deželi usiljujejo svoj madžarski jezik, izpodrivajoč srbskohrvaški jezik, ki je materin jezik prebivalcev Hrvaške in ostalih slovanskih pokrajin na jugu Avstroogrške.

Izrazu, ki sem ga bil omenil, „da so se pele pesmi od 1840. leta in razglaševali komunistični nazori,“ je bil namen, opozoriti ostali svet na politične dogodke, ki so se vršili tega leta v Avstriji, ali ki nimajo nič uzajemnega ne s komunizmom ali socijalizmom, ne z zadnjimi nemiri. To je samo primer, kako nekateri ljudje prikrivajo resnico in širijo neznanje in predsodke, ko navajajo reči in poročajo stvari, katere ne spadajo k dejanskim zadevam. Zgodovinska je resnica, da so, ko je leta 1848. vzplamtela „Ogrska revolucija“ (t. j. Ogrov) proti staremu običajnemu avstrijskemu vladnemu sistemu, kjer je oblastoval nemški živelj samovoljno Ogrom in vsem ostalim Habsburžanom pripadajočih narodov, Slovani v avstrijskih pokrajinah, na Hrvaškem, v Slavoniji in Banatu ustali proti Ogrom in se borili za cesarsko rodbino. Ali ko se je zadušila ogrska revolucija s pomočjo Rusije leta 1849. in nemško gospostvo nad Ogrri v avstrijskem cesarstvu bilo zopet utrjeno, imeli so slovanski podložniki habsburške rodbine nezahvalnost za svojo udanost. Hrvaško, Slavonija in tako imenovano ogrsko Primorje (Dalmacija itd.) se je izpremenilo v tako imenovano kraljevino kot del cesarstva, ali, kakor pravi Louis Léger, znani francoski zgodovinar in avtoritet v slovansčini v svoji knjigi: *Histoire de l'Autriche Hongrie*, str. 536.: pali so iz madžarskega jarma pod nemško palico. To nemško prvenstvo nad različnimi narodi cesarstva je trpelo do leta 1867., ko se je posrečilo Ogrom, da so si priborili sedanjo samoupravo, glavno na prizadevanje svojega velikega rojaka Frana Deáka.

Po slavnoznani pogodbi ali kompromisu tega leta je razpadlo avstrijsko cesarstvo v dve polovici: v avstrijsko pod gospostvom nemškega življa in v ogrsko, v kateri oblastujejo Ogrri. Hrvaška in Slavonija, kateri sti priklenjeni k ogrski polovici, dobili sti posebnega ministra, kateri naj bi ji zagovarjal v Pešti. Toda ogrska vlada je pokazala, da želi in si prizadeva pomadžariti ti slovanski pokrajini. Zlasti ogrski Srbi imajo dokaj trpeti od proganjanja in njih rojaka dr. Miletića, uda ogrskega parlamenta in izdajatelja „Zastave“ v Novem Sadu je potlačilo in uničilo madžarsko nasilstvo. A naj-novejši dogodek, nameščanje madžarskih grbov na vladnih poslopih na Hrvaškem, to žaljenje ustavnega zakona in potem tudi to, da je te grbe odstranilo razburjeno ljudstvo, je še predobro znan, zato ni potreba, da bi ga še posebe opisovali. Ta dogodek nas bode poučil, ali bodo južni Slovani kaj dosegli s svojimi pravičnimi težnjami ter si olajšali svoje politično stanje.

Pesnik Branko Radičević, da si po rodu Srb, je bil postavno avstrijski podložnik, ker je bil iz Slavonije, kjer prebivajo Srbi, torej v pokrajini, katera je še danes del (da rabim italijansko besedo) „srbske iredente“. Radičević se je porodil 27. marcija 1824. v Brodu na Savi. Krstno ime mu je bilo Aleksije, namesto katere (grške) besede si je izvolil ime „Branko“ (obe besedi značiti „branitelja“). Od leta 1830—1832 se je šolal v srbski šoli v Zemunu,

kjer se združuje Sava z Dunavom, in tri leta po tem v tamkajšnji nemški šoli. Nato so ga poslali roditelji v Karlovce ob Dunavu, nedaleč pri Petrovaradinu, tem zgodovinskem zbirališči vojakov prve križne vojske. Svoje nauke je dovršil na gimnaziji v Karlovcih leta 1843. in se je potem učil modroslovja v Temešvaru v Banatu. Ko je bil nekaj časa v Karlovcih, na Dunaji, v Zemunu in Belem Gradu, začel se je učiti prava v avstrijski prestolnici, ali leta 1850. se je popolnoma odpovedal tem naukom, posvetivši se zdravništvu, ali smrt ga je prehitela prezgodaj dne 30. junija 1853. ter mu je pretrgala ne samo njegove nauke, nego tudi preprečila, da se mu ni mogel raz-

viti pesniški genij, kateri mu je oslavljal ime v srbskem slovstvu.

Izza tega opisuje g. Hardy življenje Vuka Karadžića. Ali ker smo že o Vuku obširno pisali, zato izpuščamo ta del njegovega spisa. Isti pisatelj ocenjuje tudi delovanje dveh slavnih srbskih slovničarjev, Daničića in Novakovića. Ali ker še bomo posebe priobčili životopis Daničićev, zato opuščamo tudi ta del, in še omenjamo samo toliko, kar poroča pisatelj, da je John Bowring izdal v prevodu leta 1827. srbske narodne pesmi iz Vukove zbirke.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Knezovladika ljubljanski dr. Jakob Missia*) je prišel v ponedeljek popoldne v Ljubljano. Ogledavši si z Grada mesto in svojo novo domovino, odpeljal se je še tork na Gorenjsko.

(*Zadnja seja „Matice Slovenske“*), ki je bila v pretekli ponedeljek, se je udeležilo petnajst ljubljanskih odbornikov, izmed vnanjih pa g. Luka Svetec. — Iz poročila tajnikovega je bilo videti, da je število letnikov naraslo na 371 udov. Kar se dostaje letošnjih Matičnih knjig, bode Matica izdala Pajkovo knjigo, ki podaje obrazce iz življenja štajarskih Slovencev. Matičnjaki bodo letos dobili troje knjig: 1.) „Letopis“ (ki se ima na odborov predlog skrčiti), 2.) Lovčeve zapiske in še 3.) Pajkovo knjigo. Knjig se bode tiskalo vsake po 1500 iztisov. Letopis bode zopet tiskala Narodna Tiskarna, katera ga ima dotiskati do 15. novembra. Glede pretresovanja pravil je sklenil odbor, naj se ta zadeva izroči občnemu zboru. Na nasvet gosp. Pleteršnika se je določilo, naj prevzame službo tajnikovo g. E. Lah do občnega zbora z dosedanjo tajnikovo plačo (600 gld. na leto), ob enem pa je naročil odbor g. predsedniku, naj se da g. Senekoviču za dosedanje po odstopu gosp. Orešča preskrbljevano tajnikovanje primerna nagrada.

(*Slavnost v Vodmatu.*) Na tisoče ljudi se je zbralo zadnje nedelje v Vodmatu blizu Ljubljane okoli hiše župana g. Bavdeka, ki je dal v svojo hišo uzidati spominsko ploščo, katera naznanja potniku, da se je tukaj dne 13. julija 1883. leta o veselem godu šeststoletne združbe kranjske dežele s preuzvišeno habsburško rodovino poklonila Nj. veličanstvu čestita duhovščina sv. Petra in ga pozdravila moščanska občina pod načelništvom Martina Bavdeka, njenega župana, ki je v spomin te vesele dogodbe ta kamen postavil. — „Veteransko društvo“ in „Sokol“ sta se udeležila te slavnosti v mnogobrojnem številu z godbo na čelu, čitalnični pevci pa so priplavali po Ljubljanici. G. Bavdek je najprej pozdravil goste, nato je okrajni glavar g. Mahkot v lepem govoru pojasnil pomen slavnosti. H koncu njegovega govora je belo oblečena deklica razkrila spominsko ploščo in nato so zapeli čitalnični pevci cesarsko pesem, katero je ljudstvo razoglavo poslušalo. Potem je grof Chorinsky nagovoril župana; tudi je govoril deželni glavar grof Thurn. Vse govore je občinstvo navdušeno odbravalo. Nato je bil banket, pri katerem je napil župan Bavdek cesarju, in se je še vršilo mnogo napitnic na čast zbranim odličnim gostom.

(*Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji*), katero je duševno središče slovenskim velikošolcem na Dunaji, giblje se zadnji čas jako živo. Da bi dosegalo svoj uzvi-

šeni namen, skrbi za knjižnico, naroča si in razposoja slovanske novine in tako neti in utrjuje ljubezen v svojih udih za domovino in vedo slovansko. Sedaj si namerja „Slovenija“, katera je še jedino slovansko društvo na Dunaji brez društvenega lokala, omisliti čitalnico zajedno z „Akad. spolkom“. A za ta namen je potreba društvu denarja za najemnino, naročevanje novin itd. „Slovenija“ si je zato preuredila pravila, katera je potrdilo niževavstrijsko namestništvo, „da se vsakdo, kdor plača na leto vsaj 5 gld., imenuje za društvenega podpornika“. Upamo, da bodo nekedanji udje tega društva, kateri žive po Slovenskem, pristopili v kolo podpornikov, da se doseže uzvišeni namen društva naših rojakov na Dunaji. Naslov društvu je: Wien, I., Magistratsstrasse 12.

(*Slovensko pevsko društvo „Slavec“*) je imelo preteklo nedeljo 6. t. m. v gostilni g. Ferlinca „Pri Zvezdi“, popoldne ob 2. uri svoj I. redni občni zbor, kateri je bil jako mnogoštevilno obiskan. Po poročilih g. začasnega predsednika in tajnika je razvidno, da si je to mlado društvo, katero ima izključeno vsako politiko, in namen gojiti jedino le petje ter izobraževati delavce in obrtnike brez razločka njihovega posla, postavilo jako trden temelj, kajti društvo ima doslej že nad 70 rednih in 36 podpornih članov, razen tega dva ustanovnika g. Fr. Hribarja in Anton Jeločnika. V novi odbor so bili voljeni ti le gospodje: Anton Jeločnik za predsednika; Ernest Petrič za podpredsednika, Janko Pajk in Ant. Gorišek, za tajnika; Mih. Jeločnik, za blagajnika; Hribar F., Perdan, Pregl, Dekval, Kastelac, Šturm ml., Kaučič, Milavec, Stibil, Dežman. Opozarjamo konečno, da ima društvo vsak ponedeljek in sredo pevske vaje za moški zbor, vsak tork in četrtek pa šolo za začetnike v društveni sobi, Gosposke ulice števil. 8, I. nadstropje, vselej ob 8. uri zvečer, kjer sprejema tudi nove člane društven pevovodja g. J. Justin in blagajnik M. Jeločnik. Priporočamo to podjetje občinstvu, pevcem in prijateljem petja in zabave v vsestransko podporo.

(*Čipkarska šola*) bode se odprla 1. avgusta t. l. v Soči, v tolminskem okraji, ki bode podružnica dunajske osrednje čipkarske šole. Pouk in vodstvo je izročeno Tereziji Komačevi.

(*K deželnozborskim volitvam koroškim.*) V beljaškem in šmohorskem volilnem okraji, kjer prebivajo Nemci in Slovenci, bodo se združili volilci ter bodo bržkone volili jednega Slovenca in jednega Nemca. V beljaškem volilnem okraji priporočajo Nemci K. Kreinerja, posestnika v Oberdorfu, a Slovenci barona Martinca, c. kr. notarja v Rožku. Ako se tedaj združijo Slovenci s konservativnimi

Nemci, bodo zmagali. V šmohorskem volilnem okraji bode ta kisto kandidovala Waldner in Šnabel ter je upati, da bode Šnabel Slovincem pravičen poslanec, ako bode izvoljen.

(*Koperska posojilnica*.) o kateri smo že poročali, da se je osnovala za Istro, bode začela poslovati od 20. julija. Uradne ure so vsako nedeljo od 9—12 ure dopoldne. Urad je v hiši Barisija pri kaznilnici. Udje naj plačajo svoje delnice do 17. avgusta t. l. Vrlemu podjetju želimo najboljšega uspeha v prid istrskim Slovanom.

(*Zaničevanje slovenskih napisov*.) Kako zaničujejo nekateri nasprotniki naše narodnosti naš jezik, pokazalo se je posebno zadnje dni v Gorici, kjer so še pred blagoslavljanjem zastave „Bralnega in podpornega društva“ nekateri nasprotniki onesnažili zidove frančiškanske cerkve, v kateri se je imela vršiti slavnost. Ker tedaj takim ljudem niti cerkve niso svete, ni se ni čuditi, da sedaj mažejo slovanske napise tistim narodnim trgovcem v Gorici, kateri nočejo zatajiti svoje narodnosti. Taka in jednaka zaničevanja razburjajo narod in da niso brez nasledkov na skupno trgovinsko življenje, priča nam je to, da so goriški Slovenci sklenili kupovati blago samo od narodnih trgovcev, a ne od tistih Slovincem zagrizenih nasprotnikov, ki jemljó denar od Slovencev, a kader le morejo pa zaničujejo njegovo narodnost. Ker so nekateri laški trgovci podpisali protest proti slavnosti in tako zasvedočili svoje sovraštvo do našega naroda, ne bodo Slovenci več jemali blaga od njih. Torej si zapomnimo, da je mnogo vredno načelo: „Svoji k svojim“.

(*Letno poročilo državne višje realke v Ljubljani*) za šolsko leto 1884. donaša razen slike J. A. Scopolija profesorja Viljema Vossa zanimiv spis: „Versuch einer Geschichte der Botanik in Krain (1754—1883). Konec spisa bode g. pisatelj priobčil drugo leto. Iz statistike naj podamo samo toliko, da je bilo upisanih učencev 230, a konec leta jih je bilo samo 211; po veri je bilo 240 katolikov, 5 protestantov in 2 žida; po narodnosti 90 Slovencev, 93 Nemcev, 2 Hrvata, 1 Čeh, 24 Italijanov in 1 Francos. V gornjih razredih je razmerno jako malo učencev (na pr. v petem razredu samo 8). Slovenščina je obvezna v 1. do 5. razreda, odnosno tudi v 5. in 6. razredu, kjer se morajo odločiti učenci za slovenščino ali italijanščino, a v 7. za slovenščino ali francoščino.

(*Poročilo novomeškega gimnazija*) priobčuje letos g. profesorja Brežnika članek: „Erziehung und Unterricht bei den Römern zur Zeit der Könige und des Freistaates“. Iz statističnih podatkov se vidi, da je uspeh učenja jako povoljen; vidi pa se tudi to, da se številno dijakov jako krči, rekli bi še preveč v tako kratki dobi, kar je v prvi vrsti to krivo, ker pojema blaginja na Dolenjskem, da kmet ne more pošiljati svojega sina v šolo. Tako je bilo letos v prvi razred upisanih samo 29 učencev. Tudi je resnica, da je narodno šolstvo v Dolenjih dokaj zanemarjeno, posebno v političnem okraji novomeškem, kjer je še 16% ljudi, kateri ne znajo ne brati ne pisati.

Iz Gorice, v dan 15. julija. [Izv. dop.] Ni mi namen pisati vam danes o zaprekah proti svečanosti blagoslovljenja zastave „Bralnega in podpornega društva v Gorici“, dasi je to sedaj v Gorici jedino, o čemer vse govori. Prišel bi z mojim spisom prepozno; dogodki so gotovo že povsema znani vašim bralcem, zato le nekoliko besedic o naslednjih teh zaprek. Javno izrekamo, da nas nekoliko veseli, da je tako prišlo, dasi imajo tržaški bratje in društva samo vsled tega mnogo neprilik. Naše veselje pa prevladuje one finančnečasne neučestnosti zarad tega, ker smo imeli še le sedaj priliko natanko spoznati zrelost našega ljudstva. Natanko smo opazovali zadnje volitve v deželni zbor goriški, z odprtimi očmi smo gledali, kako se je gibalo naše ljudstvo o vsaki

priliki in prepričali se, da je politično zrelo, kakor malo katero drugo. Toda ta prilika nam je pokazala naš narod na Goriškem v takem svitu, kakor še nikdar ne poprej. Kaj jednega ni nobeden pričakoval. Ko bi le vse občine bile s telegrafom zvezane s podpornim društvom, ne bi se mogla hitreje vsaka stopinja odborova, vsako početje vlade in nasprotnika razširiti po deželi, kakor se je. Vsak naših rodoljubov in bratov je imel telefon ter je pazljivo poslušal, kaj se godi v odboru; korak za korakom, stopinjo za stopinjo so vsi opazovali, in ko je odbor rekel: „Do tukaj moremo, dalje nam čast naroda brani,“ čul se je jeden glas iz cele dežele: „Dobro!“ — A sedaj nasledki: najmirnejši narodnjaki, najkrotkejši državljani odpovedujejo prijaznost onim, ki so to pouzročili, odpovedujejo kupčijske zveze in mislijo le na to, kako bi Italijanom vrnili udarec, kateri so oni društvu in vsem Slovincem zasolili. Le nekateri gospodje nočejo videti in vedeti, da je narod silno žaljen. O tem prihodnjč več.

Iz sobotske okolice na Prekmurskem, dne 4. julija. [Izv. dopis.] Tukaj sti dve pesmici, kakoršnih se je o zadnjih volitvah veliko tiskalo in delilo med narod, da bi se bolj unel za priporočanega kandidata. Obe pesmici priporočati grofa Sečenja, katerega so si ogrski Slovenci izvolili za poslanca v Soboti.

I. P o p e v k a.

Hej gorčanci! hej ravenci!¹⁾
Bojdimo vsi dobri bráci,
Letos pošlimo követa²⁾,
Zmožnejšega, kak tá lejta,
Živi Sečenji!

Večkrat smo se svajüvali,
Štükali i vojüvali
Zdaj lejvoga, pá právoga
Poslali smo v Pešt követa.
Živi Sečenji!

Nejsmo nigdár prav truffili
Zdaj 'mo spametno volili;
Tótság³⁾ zdaj má zmožnoga, za
Követa Sečenji grofa,
Živi Sečenji!

Grof nám vnogo obečáva!
Tou tak, njegva rejč kaj vága:
Má zmožnosti, má oblásti,
Lehko zná kaj vöspraviti
Živi Sečenji!

Nej na pertejp, nej na lejvo,
Li pri grofi 'de nám dobro
Ležej bou nám že v tom leti
Či bodo követ Sečenji.
Živi Sečenji!

II. P o p e v k a.

Nota: Az apád az anyád csillagát.⁴⁾

Ernustovi lipci lápci drčejo,
Da je malo vrág ne zeme, bršejo,
Tou njim nikaj ne pomaga,
Sečenjova bode zmága:
Az apád az anyád csillagát.

¹⁾ Goričanci, Ravenci. Samo Štajarci imenujejo Slovence na Ogrskem Prekmurce, ker so preko Mure, a Prekmurci sami se imenujejo Slovene (Singul. Sloven). Ti Slovenje imajo še petero posebnih imen v različnih predelih, in ta so: 1) Dolenjci, 2) Ravenci, 3) Bakari, 4) Bohmeci in 5) Goričanci.

²⁾ Követ je madžarska beseda in znači poslanec.

³⁾ Tótság. S to besedo označujejo Madžari ves vinorodni predel slovenskega Prekmurskega. Tót znači Slovan, a Tótság slovanska pokrajina.

⁴⁾ To znači: Zvezdo trojega očeta in tvoje matere.

Mládi pörgar, zakaj se tak čemeríš!
V Soboti bou nouva kasa³⁾, tou vidíš.
Naš Slovenec naj má srečo.
Naj ležej plačúje dačko:
Az apád az anyád csillagát.

Stári moužek! zakaj se tak čemeríš!
Ka pa či ti v lače vujde, ka mrčíš?
Znám jas dobro, ka si pravo,
Da dobim tou stáro kravo:
Az apád az anyád csillagát.

Tü je vrejmen, da bomo vkraj rezali,
Povsem vsega ka ste nej ponücali,
Za Bouga sam nej pozábo,
Láni sam se z vami stávro:
Az apád az anyád csillagát.

Kokouši zdaj pri nas rade neséjo,
Lejpe bejle picike si valijo,
Stáre jajca ne zvalijo.
Tákše pri nas psi ne jejo:
Az apád az anyád csillagát.

Skrb se mejte, noži so nabrúšeni,
Po volítvi tákši bodo vkopleni;

Ali se nož notri smekne,
Štero se že nič ne gene:
Az apád az anyád csillagát.

Prijátelje! nikaj mi ne zamerte,
V Šalovci⁴⁾ sam gorizrásó, zvéšte me.
Sečenji pa bou naš követ,
Tak nám káže zdrava pamet.
Naj živí, naj živí Sečenji!

³⁾ Nouva kasa. To je nova hranilnica Sečenjeva v Soboti.

⁴⁾ Šalovci so vaš na vzhodni meji madžarski, katera spada pod faro Dolenjce. V Šalovcih so najinteligentnejši in najlepši ljudje, zlasti protestantje. Malo ne vsak je pesnik. O volitvah zlagajo paškvile, zato tudi pravi pesnik o naši pesmi, da je Šalovečan. Škoda da ti ljudje ne bero nobenih novin, ker v vso dolensko županijo prihaja samo dvoje novin — seveda madžarskih. Tukaj še živi sedemdesetni slepec, kateri hodi beračit od vasi do vasi, igra na gosli in poje narodne pesmi. To je gotovo jedini in zadnji slovenski slepec, vsaj nekoliko jednak srbskemu slepcu.

Opomnje uredništva.

Ostali slovanski svet.

(*Obsodba italijanščine v Dalmaciji.*) Znamenita za nas Slovane je bila seja dalmatinskega deželnega zbora dne 23. m. m. Ko je namreč predsednik knez Vojnović dal prebrati namestniški dopis, vprašal ga je poslanec Messa, zakaj tega dopisa ni dal prebrati tudi v italijanskem jeziku ter zakaj so dnevni redi in zapisniki deželnega zbora le hrvaški. Predsednik mu je odvrnil, da je omenjeni dopis prejel od namestništva le v hrvaškem jeziku in ga zato tudi le v tem jeziku mogel dati prebrati; sicer pa, da ima v deželni zbornici zaderski domovinsko pravico le hrvaški jezik kot materin jezik malo ne vsega dalmatinskega prebivalstva. Lahonski poslanci so molčali na znamenito to izjavo predsednikovo; zato so jo pa narodni poslanci sprejeli z živim odobravanjem. — Posebno znamenito je, da c. kr. namestništvo samo občuje z deželnim zborom le v hrvaškem jeziku; a pri nas na Kranjskem, kjer so razmere glede narodnosti malo da ne jednake dalmatinskim, ne vidimo še jednakega priznavanja slovenskega jezika. Sicer pa dalmatinski deželni zbor tudi ni še dovolil ne krajcarja zato, da bi se po začetnih šolah poučevali otroci v italijanščini, kakor je to naš deželni zbor storil glede nemščine.

(*Gmotni napredek američanskih Slovanov.*) Tudi Slovani v Ameriki so v duševnem oziru že jako napredovali. Leta 1854. so ustanovili Čehi v St. Louis prvo podporno društvo; letos, tedaj izza 30 let, šteje to društvo, ki ima 110 pododborov po raznih krajih, v katerih stanujejo slovanski naseljenci, že 7000 članov. Koncem maja je slavilo društvo v Čikagu slavnost svojega tridesetletnega obstoja, katere se je udeležilo mnogo občinstva iz vseh slovanskih krogov „Nove Moskve“ (tako imenujejo Čikago američanski Slovani šaljivo zaradi množine slovanskega prebivalstva, ki je v njej naseljeno.) Slavnost se je končala z gledališko predstavo v češkem jeziku.

(*Spomin na pesniškega velikana Adama Mickiewicza*) je poljskemu narodu drag in svet. Zarad tega z neko posebno pobožnostjo čuva vse, kar količkaj spomina nanj in življenje njegovo. Ravno te dni se je razstavila v „Sukiennicach“ v Krakovem mala sličica, predstavljajoča mater Božjo z detetom. Slika je bolonjske slikarske šole. Mickiewiczu se je priljubila tako, da je morala stati vedno na njegovi pisalni mizi. In ker je pred njo pisal svojo „Grażyno“ in „Pana Tadeusza“, zato je, kakor pišejo poljski listi, ta slika, ki sicer nima posebne znamenitosti, „przedmiot nieocenionej wartości“ (predmet neprecenljive vednosti). Lastnica njena je kneginja Mar-

celina Czartoryska; pričakuje se pa, da jo bode darovala narodnemu muzeju.

(*Slovník botaniczny*) bode se imenovala knjiga, katera izide o kratkem v Varšavi iz peresa jednega najznamenitejših prirodoslovcev poljskih. V njej se bodo nahajala poleg latinskih imen vseh na Poljskem nahajajočih se rastlin tudi vsa poljska imena, ki se rabijo na raznih krajih. Gradivo za knjigo, katera bode gotovo velikega vednostnega pomena, zbiral je pisatelj že celih deset let. — Bilo bi želeli, da bi se tudi naša „Slovenska Matica“ odločila zbirati gradivo za enak slovník, pri čemer bi jej jako prav prišle zlate drobtine, katere je po raznih njenih Letopisih natresel iz svoje bogate potne torbe profesor Fran Erjavec.

(*Z bolonjskega vseučilišča.*) Senator Magni, rektor bolonjskega vseučilišča, je poklical znamenitega poljskega pisatelja Stefana Buszczyńskiego, da bi priredil v veliki vseučiliščni dvorani nekoliko predavanj o slovanskih zadevah. Buszczyński je ustregel tej želji in oznanil, da je voljen sprejeti častno vabilo. Dne 6. maja je bilo res prvo predavanje njegovo v navzočnosti mnogoštevilnega občinstva iz najodličnejših rodbin mesta. Govoril je o „Slovanskem vprašanji“, tedaj o stvari, ki je v Italijanih še jako malo znana. Predavanje je bilo sprejeto z veliko pohvalo tako, da je rektor Magni šaleč se dejal prof. Domeniku Santagati: „Skoro boste v veliko svoje zadovoljstvo mišljenje bolonjskega prebivalstva videli čisto slovansko.“

(*V dvorani „Collège de France“ v Parizu.*) v kateri so o svojem času predavali Michelet, Quinet in Mickiewicz, odkrili so dne 12. maja t. l. marmorne medaljone z oprsnimi slikami imenovanih veleumov. Ta skromni spomenik jim je postavil poseben odbor pod predsedništvom E. Renana. Slavnostnega odkritja se je udeležilo toliko oseb iz najznamenitejše — posebno učene — družbe pariške, da jih je mnogo moralo oditi, ker niso dobili prostora v veliki dvorani. Slavnostni govori so se vršili v francoskem, italijanskem, rumunskem in poljskem jeziku. Najznamenitejši je bil govor Renanov, v katerem je ta učenjak, govorec o Mickiewiczu, poudarjal, koliko prvotne duševne moči se nahaja v nadarjenih slovanskih narodih, ki bodo po mnenju njegovem, v nedaljni bodočnosti postali najznamenitejši nosilci ne samo evropske, temveč tudi nove iz slovanske individualnosti razvijajoče se omike. — In z ozirom na take besede tako slavnega moža naj bi mi Slovani ne bili ponosni?

„Vsi pojte rakom žvižgat!“ vi, ki nam ne privoščite narodnega ponosa.

(*Ruskaja narodnaja trgovlja*.) o kateri smo že poročali v jedni prejšnjih števil, napreduje prav uspešno. Iz Levovega se namreč naznanja, da bode te dni odprla tri nove podružnice in sicer v Peremišlu, Ternopolji in Drogobiči.

(*Protizidovske demonstracije na Ruskem*.) Sploh je znano, da je židovsko prebivalstvo povsod v veliko nesrečo za celo krščansko okolico. Že židovski verouk je namreč takšen, da pravovercu nalaga brezozirno ravnanje z drugoverci, tedaj ponajveč s krščani. Morale, kakoršno uzvišeni krščanski verouk uceplja v srca otrok in mladeničev, židovstvo ne pozna; zato pa tudi vidimo, da se spoznavalci Mozesovega verozakona ne plašijo nikakšne podlosti, nikakšne nepoštenosti in nikakšne zvižgaje, kedar jim gre zato, da prekanijo ali — kar jim je najljubše — uničijo krščana. — Čem bolje pa se židovstvo množi, tem bolje spoznava krščansko prebivalstvo, da njemu nasproti ni na mestu prekrasni, uzvišeni nauk našega Izveličarja: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Dolgo se je ravnalo po njem, odpuščale so se krivice, pregledavala hudodelstva; — a naposled je morala

vender vzkipeti kri neštevilnim žrtvam židovske brezvestnosti. Rusija, posebno južnozpadne njene „volosti“ so nenavadno izdatno obdarovane z židovskim prebivalstvom, katero se tam zmatra za največje socijalno zlo. Zato se je pa poslednja leta večkrat čulo, da so nastali protizidovski nemiri, o katerih je razjarjeno ljudstvo uničevalo ves židovski imetek. Vlada je sicer strogo ravnala z izgredniki, a vender nemiri niso hoteli z lepa ponehati. Zato se je mnogo židovskih rodbin na veliko veselje ruskega naroda in vlade same izselilo v Ameriko in Turčijo.

Misliti bi bilo, da se bodo vsled tega židovi vsaj nekaj časa pametnejši vedli. Kaj še! Ravno sedaj se poroča iz Nižnjega Novgoroda, da so prouzročili z izzivajočim svojim postopanjem nove nereda. Govorilo se je celo, da so ukrali krščansko dete in ga zavlekli v sinagogo, kjer so ga umorili ter porabili nedolžno njegovo kri pri svoji daritvi. Vsled tega je ljudstvo ustalo proti njim dne 19. junija, pobilo in ranilo mnogo židov, poškodovalo več hiš in uničilo veliko židovskega imetka. Oblasti so zaprle 150 oseb. — To je pač žalostno znamenje časa; tem žalostnejše, ker se mora priznati, da so taki izgredi, ako ne popolnoma, vsaj nekoliko opravičeni.

Razne novice.

(*Iz mestne bolnišnice na Cetinji*.) Nedavno je srečno izvršil zdravnik v cetinjski bolnišnici tri operacije, od katerih naj navedemo vsaj jedno. Turčin iz Podgorice Husejin Krnjić, bolehal je že sedem let od kamena. Mladega Turčina so doveli na Cetinje in on je prvi operovan muhamedanec v cetinjski bolnišnici. Stara mu mati je s solznimi očmi blagoslavljal Gospodarja Knjaza in njegove pametne naredbe, ko je videla, da ji je jedini sin rešen teških bolečin. Turčin je pripovedoval, kako so tudi njegovi sorodniki imeli isto bolezen in da so jim takrat rezali in jemali kamen neki samouki, ali je pristavil, da bi rajši odšel v „džemen“, nego da bi ga kdo klal tako brez „opija“.

(*Roj na človeški glavi*.) Po dvorišči neke gostilne pri Semeringu se je sprehajal star hlapec. Koj prileti roj bučel z matico ter se mu usede na glavo. Hlapec, nepremišljujoč dolgo, postal je in mirno stal, da se mu je ves roj obesil na glavo, prsi in pleča. Nato je prosil navzočne ljudi v dvorišču, naj prinese koš za bučele. On je stal čisto mirno in čebele so prehajale v koš. Zanimivo je res, da ga ni niti jedna bučela pičila. Če bi on bil hotel bežati, opikale bi ga bile bučele gotovo tako, da bi moral umreti od bolečin.

(*Globo od 2 milijona*.) Nedavno je prišlo poverjenstvo v neko tovarno pri Pragi in je njenega lastnika kaznila z globo od 1,800.000 goldinarjev, ker je veliko davka, ki bi ga bil moral plačevati, utajil.

(*Zgodovina jednega psa*.) Železniški konduktar, ki se vozi po trikrat na teden iz Lijona v Marselj, pripoveduje nam lepo prigodbo o psu zajčarji. — Lani je prodal neki kmet svojega psa plemenitniku. Novi gospodar je skrbel za svojega psa jako dobro za pol leta pozneje ga je pogrešal včasih doma, ali pes se je vselej vrnil. To se je godilo dvakrat na teden. Naposled je zvedel gospodar, da se je pes ta čas mudil pri svojem starem gospodarju. Izza dve ure obiska bi se povrnil pes zopet k novemu gospodarju. Toda novi gospodar se je še bolj začudil, ko je slišal, kako je ta umna žival potovala trideset kilometrov daleč. Pes se je namreč vozil po železnici — brezplačno. Kader je mislil potovati, pritihtopil se je na kolodvor in tam mirno čakal na vlak,

tu se je vsedel zunaj na desko in ko se je vlak ustavil na postaji, skočil je z deske na tla, da ga ni mogel nihče nadzorovati, potem je šel malo dalje, dočakal vlak in je tako potoval. Mnogi potniki so ga že videli večkrat in ga imenujejo: „Potujoči pes.“ Nobeden predstojnik postaje ga ne podi „z deske“.

(*Posebna sekta*) se je osnovala v Novi Meksiki. V svoje svetišče hodijo ti čudni ljudje bos. Nekateri si prej zabodejo v nogo trn ali kaj bodečega, drugi pa si nalože na ramena križ, ki ga brez počitka nosijo v svojo cerkev. Nekteri se zopet toliko časa bijejo, dokler jih kri ne oblije. Neki član te sekte se je upregel v železni jarem, vlekel ga in se pojoč vrgel v vodo ter se tako utopil. V Tarsi je takšen fanatik prosil svoje brate, naj ga pribijejo na križ, kar so ti storili. Bili so sicer poklicani pred sodišče, ali so jih porotniki osvobodili. Katoličani so zahtevali od vlade, da prepove takšno barbarstvo, ali so dobili za odgovor, da se ona po načelu „svobodna cerkev v svobodni državi“ ne more mešati v cerkvene „obrede“. Zares ta vlada ima jako slab in plitev pojem o obredu.

(*Zlato v Rusiji*.) Kar se dostaje zlata, je Rusija v tem oziru jedna od prvih držav na svetu. Leta 1882. se je izkopal v Rusiji zlata za 57 milijonov rubljev, a v Avstraliji komaj za 50 milijonov, v Ameriki za 60 milijonov, a v vseh ostalih deželah za 25 milijonov.

(*Razstava otrok v Parizu*.) o kateri smo že poročali v jedni prejšnjih števil, bode skoro in je v ta namen določen samo jeden dan. Razstavljeni bodo samo otroci v dobi od 1—3 leta. Najmanjši in najzdravejši otrok bode dobil nagrado od 1000 frankov, drugo nagrado od 500 frankov bode dobilo najjačje dete, a tretjo nagrado 100 frankov bo dobilo najjačje in najmanjše dete.

(*Dame v Madridu*.) V Madridu je 300 dam izročilo po posebni deputaciji ministru prošnjo, naj vlada dela na to, da se odpravi nedeljsko delo in naj se še strožje prepoje preklinjanje.

(*Kolera na Francoskem*) razsaja bolj in bolj, ali hvala Bogu, samo v Tulonu in Marselji, kjer umira na dan po 20—35 oseb, ter se še ni razširila v daljše kraje,

kjer jo pričakujejo v strahu in pretepu. V nekem mestu je mestni načelnik naznanil ministerstvu, da je mesto vse preskrbelo, kar je potreba za slučaj takšne bolezni; „že smo pripravljene,“ dejal je, „samo še pričakujemo kolero“.

(Znani razbojnik S. Jakob,) kateri ima na svoji slabi vesti najgrozovitejša hudodelstva, je bil te dni ujet. Nedavno je napadel starega židova M. Polaka v njegovem stanovanju, izkopal mu z nožem oči, mučeč ga toliko časa, da je starec izdihnil svojo dušo. Potem si je dal prinesiti vina in je sedeč na truplu pil slastno. Vrhu tega je prisilil petnajstletno hčer umorjenega starca, da je morala izpiti kupico očetove krvi, samo da je ostala živa.

Politični razgled.

Hrvaški deželni zbor se je bil v torek odložil s cesarskim pismom vsled nastalih škandalov v zbornici med narodno in neodvisno stranko, kateri so prouzročili, da je bilo vsako uspešno delovanje nemogoče. Čuje se, da bode deželni zbor zopet sklican prihodnji mesec, da reši nekatere nujne zadeve, kajti v septembru bode itak razpuščen, ker mu poteče volilna doba.

V deželnem zboru dalmatinskem, ki je bil pred tednom dni sklican je bil sprejet Pavlinovičev predlog, vsled katerega je hrvaški jezik priznan za uradni jezik v Dalmaciji, s 24 proti 7 glasom. Predlog je korenito zagovarjal Ljubić rekši, da se s tem približuje Dalmacija svoji posestrimi Hrvaški.

Narodno sebranje bolgarsko šteje zdaj 190 poslancev, kateri so se te dni sešli v Trnovem. Knez je tu v prestolnem govoru izjavil, da je ta zbor zato sklican, da

(Naša cesarica in otročja politika.) Naša cesarica se je šla nedavno s svojo dvorno gospo v okolico pri Išču sprehajat. Na sprehodu sreča dve deklici, ki sti se vračali iz šole domov. Visoka gospa jima da nekaj sladkarij in vsaki po jeden srebrn goldinar. Veselo korakati s cesarico, katera se z njima dobro zabava, dalje. Nazadnje reče naša vladarica: „Zdaj pa lahko noč. Pojdita domov!“ Deklici obe najedenkrat odgovoriti: „Lahko noč, gospa cesarica!“ „Ali me poznate?“ vpraša čudeč se cesarica; „zakaj ste to še le zdaj povedale?“ Starejša se zvito nasmehlja in pravi: „Mati je rekla, da je boljše, če se dela, ko bi ne poznal gospe cesarice, ker se potem več dobi.“

se zve narodna volja. Za predsednika sebranja je bil voljen Karavelov s 96 glasovi, a Cankov je dobil samo 66 glasov. Tako je tedaj Cankov postal nemogoč. Karavelov bode sestavil novo ministerstvo. Redno zborovanje bode potem meseca oktobra v Sredci v novi zbornici, katera (stane pol milijona frankov) bode že do tistega časa dozidana.

V torek je prišel nemški cesar, kakor običajno vsako leto, v Gastein, kamor pride tudi naš presvetli cesar s cesarico 5. avgusta.

V ponedeljek so praznovali Francozi v Parizu šestindevetdesetletnico začetka francoske revolucije. Nekateri so želeli, da bi se slavnost odložila zaradi kolere, ki razsaja na jugu, toda tudi ta pomislek jih ni oviral, in slavnost se je vršila sjajno, kakor navadno vsako leto.

Popravek.

Naši bralci naj blagovoljno popravijo v 28. številki dve tiskarski pomoti. Na strani 222, z leva v prvi vrsti mora stati: „in sicer s splošno, posebno pa s politiško omiko;“ a na strani 228 z leva v drugi vrsti od spodaj: „ki nas loči od vas in od ostalih Slovanov“, namesto prejšnje razvrstitve stavka: ki nas loči od ostalih južnih Slovanov.

Listnica uredništva. Gospodu A. K. Vaš dopis je tako drobno in stlačeno pisan, da ga je res težavno brati. Zategadelj bi Vas prosili, pišite samo na jedni strani papirja in dosti narazen od vrste do vrste, saj veste, da so uredniki jako svojeglavi ljudje, ki radi popravljajo in pristavljajo k drugim besedam še svoje. Ali tudi stavcu ni ljubo, kader mu kateri urednik prinese nerazložno pisan spis; pomislite, koliko zlatega časa izgubi z branjem in ugi banjem nejasno in stlačeno pisanih črk.

Gospodu Tolminu. Z Vašo pesmijo smo ukrenili, kakor ste želeli. Ni nič prepozno.

Gospodu Š. Gr. Jako nas bode veselilo, ako nam da slavni umetnik katero svojih krasnih slik, za katero bi mu bili tem bolj hvaležni, če bode predočevala kak predel naše domovine. Blagovollite nam poslati nekoliko črtic o sedanjih delih tega umetnika.

V a b i l o

kegljanje za dobitke,

katero priredi

Ljubljanski „Sokol“

na kegljišči čitalnične restavracije

na korist zakladi za svečanost petindvajsetletnice svojega obstoja.

Kegljanje se začne dne 1. julija in traja do dne 15. avgusta t. l. do 8. ure zvečer.

D o b i t k i :

I. dobitek . . .	10 cekinov	VI. dobitek . . .	1 cekin
II. „ . . .	7 „	VII. šaljivi dobitek za naj-	večkrat vseh devet.
III. „ . . .	5 „	IV. dobitek je za največ	serij.
IV. „ . . .	3 cekini		
V. „ . . .	2 cekina		

Serija 9 lučaje v velja 20 kr.

Kegljalno se bode lahko vsak dan od 9. ure zjutraj do 12. ure po noči. — Onim, ki bi morebiti ne hoteli sami kegljati, preskrbel bode odbor zanesljive namestnike.

Z ozirom na namen vabi najuljudnejše vse ude „Sokola“ in prijatelje društva na obilno udeležbo

Odbor „SOKOLA“.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravništvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.